

Anul XVIII. évi.

Arad, 1935. május 4.

Nr. 18. szám

Printredactor — Főzerkesztő
Chefredacteur

REINHART GYULA

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE MUNKAADÓK LAPJA

Erdély és Bánság kis- és középipar-
sainak hetilapja. — Az Ipartestületek
Szövetsége, az aradi Iparos Önkön, az
Ipari Szindikátusok, a Romániai Epi-
tómesterek Szövetsége és a Timisoarai
Vendéglősök és Kávésok Ipartestülete
hivatalos lapja. Egyesülve a timisoarai
„Az Iparos”-sal és a „Fodrász Újság”-
gal

„Tiszteld a fiztes
ipart!”

Un plan de investițiuni și refacere economică?

de C. ARGETOIANU

fost ministru de finanțe

Trebue să încep cu sfârșitul. Se pune între-
barea, de unde se poate procura capitalul necesar
pentru investițiuni. După câte știu, se pot face
numai de către țările, cari au rezerve de capital.
Numai aceste capitaluri pot fi canalizate în vede-
rea refacerii economice a Statului, printr-o
tehnică simplă, care cuprinde două metode:

a) o canalizare regulată a acestor capitaluri
prin împrumuturi interne, sau

b) o canalizare neregulată a acestor capital-
rui prin întrebuintarea nelegală a fondurilor de-
puse la Cassa de Economii.

Primul sistem a fost încercat la noi, prin
lansarea împrumutului din toamnă. Această în-
cercare însă a eșuat.

Nereușita împrumutului intern, nu dovedește
însă că nu există în țară rezerve, ci că aceste re-
zerve au fugit de subscripție din cauza lipsei de
încredere.

Cert este că, după eșuarea împrumutului din
toamnă, Statul n'ar mai putea recurge la alt
împrumut, deoarece nimic nu s'a schimbat până
în prezent în raporturile noastre politice și eco-
nomice, — care să îndreptățească o revenire a în-
crederii capitaliștilor într-o operație de împru-
mut.

Rămâne să vedem dacă n'ar putea fi apli-
cabilă a doua metodă, aceea de a recurge la re-
zervele Casselor de Economii.

Unele state au utilizat această metodă, ridi-
când importante sume dela Cassele de Economie
(mai în fiecare stat există astfel de instituțiuni
administrare de Stat, iar la noi C. E. C.), în ve-
derea realizării marilor investițiuni.

Această metodă nu este însă recomandabilă,
deoarece nu se integrează în textul și spiritul legii
institutiilor de economii. Cât privește institutul
nostru de economii, care este în mare progres
deși funcționează de scurtă vreme, n'ar trebui
supus în nici un caz la astfel de operațiuni dubioa-
se, deoarece i s'ar sdruscita dela început credi-
tul său.

Pe lângă aceste argumente de ordin moral,
care se opun întrebuintării sumelor depuse la
Cassele de Economii, este și unul de ordin practic
și anume, insuficiența capitalurilor adunate.

Acele țări cari au uzat de fondurile Caselor
de Economii, s'au găsit în fața unor instituțiuni
vechi, cu depozite de zeci de miliarde. Nu e cazul
nostru. Și dacă nu se pot găsi bani pentru inves-
tițiuni, nici pe calea regulată a împrumuturilor,
nici pe calea neregulată a întrebuintării depozit-
elor Cassei de Economii, măturisesc că nu vād
de unde ne-am putea procura sumele necesare
acestor investițiuni în vederea realizării unor în-
semnate lucrări. De capitalul străin nu se poate
vorbi pentru moment, fie și numai din cauza di-
ficultăților de transfer, pe care le-am întâmpina
pentru plata dobânzilor și a amortimentelor.

Un mijloc pentru executarea lucrărilor indis-
pensabile statului, va trebui totuși găsit. Până
atunci problema rămâne însă deschisă, așteptând
soluția.

Van-e jövője a kézműiparnak?

Csak a kitűnően képzett iparos tud lépést tartani a haladó technikával

Mire tanít a rendi Ausztria iparospolitikája és milyen következtetést von
hatunk le Németország, Olaszország, Anglia és Amerika kialakulóban
evő új világrendjéből? — Nincs fontosabb iparosprobléma a tanonc-
kérdésnél.

Iparosok, neveljétek iparosokat a fiaitokból!

Irta: REINHART GYULA.

Mint már annyiszor, most újra felvetődik a
kérdés: van-e a huszadik században, a gép kor-
szakában jogosultsága a kézműiparnak. Van-e
vője? Számíthat-e újabb virágzásra, vagy va-
lóban kihálásra van ítélve — mint azt a század ele-
jén a Marx tanaival telített munkásvezérek és a
történelmi materializmus tudósai hirdették, nap-
nál fényesebben bebizonyítva, hogy a kézműipar
napjai meg vannak számlálva. Unos-untalan hal-
lottuk tőlük, hogy a kézműiparosság leszegénye-
dik, proletár-sorba süllyed, be fog olvadni a mun-
kásosztályba és azzal egy táborban fog küzdeni
osztályharc keretében a nagytőke ellen. Ki ne is-
merné ennek az elméletnek népies kifejezését,
hogy a kisiparos nem egyéb, mint darabszámos
János.

Hol van már a tavalyi hó? Hova jutottak a
marxisták és mivé lett a tőke mindenhatósága?
Elég egy pillantás Németország, Olaszország,
Anglia, de különösen Amerika gazdasági viszonyaira.
Látnunk kell, hogy ezekben a hatalmas-
államokban új világrend van kialakulóban, amely-
ben a társadalom minden rétege olyan nyomást
gyakorol a többi rétegre, amilyen ereje van és
annyi jogot biztosít magának, amennyit kiharcol-
ni képes.

Ez a nagyarányú társadalmi átalakulás Ausz-
triában is folyamatban van. Itt, — mint azt
több ízben ismertette Az Iparos, — a rendi állam
visszaállítása érdekében tettek lépéseket. A nép
egyes osztályai veszik a kezükbe a hatalmat, mert
a parlamentarizmus, amely a pártok uralmát
hozta maga után, végveszedelembé döntötte a kis
államot.

Ausztria rendi alkotmányában igen előkelő
helyet biztosítottak a kézműiparosságnak. Mint
államfenntartó elemet a gazdasági élet egyik
legfontosabb tényezőjének ismerték el a kézmű-
iparosok osztályát és egy rangba helyezték azt
az intellektuellek, a kereskedők, a mezőgazdák, a
gyárpar és a munkásság társadalmával.

Ausztria a multban is állandóan istápolta a
kézműipart. Intézményei, amelyeket a kézműipar
megszervezése céljából felállított, Európa szerte
bíresek voltak és ipariskolák létesítése, de külö-
nösen továbbképző mestertanfolyamok által siker-
ült is elérnie, hogy az osztrák kézműipar nem-
csak mindenkor megtartotta régi színvonalát, ha-
nem évről-évre emelkedett is. Ausztriában az
állambatalom már a régmultban sem feledkezett
meg arról, hogy közszállításokban való részlete-
zéssel a kézműiparosság megélhetésének elősegíté-

se nagyfontosságú kormányzati feladat.

Egyik ilyen iparosbarát intézménye a kis or-
szágnak a Pályaválasztási Tanácsadó, amely a
gyermekes pályaválasztásánál állott és áll ma is
a szülők rendelkezésére. Az intézmény orvosai
vizsgálják meg elsősorban a jelentkező fiatalok
és állapítják meg, hogy szellemi képességei,
illetve testi ereje milyen pályára követelményeinek
felel meg. Ez az intézmény tudatában volt és van
annak is, hogy az egyes kézműiparágak üzéséhez
speciális arravalóság is megkívántatik, melynek
hiányában az ipari pályán nem boldogulhat a kez-
dő.

Az intézmény legfőbb vezetője egyik nyilat-
kozatában hangzottatta, hogy az utóbbi időben új
adottságokkal is kell számolni. A lateiner pálya
és a kereskedelmi pálya túlszűfoltóságánál fogva,
amit az e szakmákban fennálló nagyarányú mun-
kanélküliség is igazol, nagy tömegek tódulnak a
kézműipari pályákra. Nemcsak a kisemberek gyer-
mekei jelentkeznek iparostanoncoknak, hanem az
ugynevezett jobb családok gyerekei is. Ez maga
után vonja, hogy magasabb képzettségű elemek
jutottak túlsúlyra az utóbbi évek folyamán a fia-
tal iparogenerációban. Kétségtelen, hogy ez a
helyzet a kézműipar színvonalának jelentős emel-
kedését fogja előidézni.

Az új iparogeneráció jövője nemcsak Ausz-
triában, hanem nálunk is sokat foglalkoztatja
az érdekelteket. Érthető így, hogy olyan sok szó
esik nálunk is a jövő iparosainak neveléséről,
mert hiszen a fiatal elem helyes irányítása az
egyetlen lehetőség arra, hogy a jelen befolyást
gyakoroljon a bekövetkező jövőre. Abban, hogy
a fiatal iparos nemzedéknek nagy szüksége van
komoly iskolai nevelésre és hogy a középiskola ál-
tal nyújtott magasabb műveltségnek igen nagy
hasznát veszi, ma már mindnyájan megegyezünk.
A kérdés másik része problematikusabb. Akörül
ugyanis, hogy a szakiskolai nevelés, vagy a mű-
helyben elsajátított gyakorlati tanulás felel-e meg
jobban, a vélemények nagyon eltérők. A mi szak-
iskoláink túlsok elméletet és kevés gyakorlati tu-
dást nyújtanak növendékeiknek, akiket a legjobb
esetben gyári irodák segédszemélyzetévé képez-
nek ki. Legjobb bizonyíték erre, hogy a szakisko-
lák növendékei közül igen gyér számban kerülnek
ki önálló iparosok.

Súlyos hiba, hogy túlszótlan leszállították ná-
lunk az iparostanoncok számára előírt kötelező
iskolai előképzettséget. A jövő iparosa a jelenleg

előírt hat elemi osztály kötelező elvégzése után nem lesz képes az életben megállni a helyét. Nem segít rajta az sem, ha szakiskolát végez, mert gyakorlott munkássá az iskola nem képezi ki és mint elméleti munkaerő hiányzó általános műveltsége miatt nem lesz használható. Előmunkásokat, vagy más vezető állás betöltésére alkalmas emberanyagot ezzel a módszerrel nem nevelhetünk.

Ha az iparosság meg akarja őrizni a maga gazdasági súlyát, legfőbb teendőjének kell tekintenie, hogy a kellő utánpótlásról gondoskodik és biztosítania kell a jövő iparosnemzedék számára az állandóan fejlődő technika által megkövetelt magasabb tudásbeli színvonalat.

A fiatal generáció ma sem igen felel meg, sőt — mint említettük, — hiányos képzettsége miatt csakély kivételektől eltekintve, egyáltalán nem felel meg a kisipar által megkívánt sokoldalú tevékenység ellátásában. Már pedig ez súlyos hiba, mert a jövőben sokkal nehezebb feladatokat kell megoldania és bizony nem sok esélye van, hogy ezeknek meg fog tudni felelni, amikor jelenleg is csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudja leküzdeni a nehézségeket.

Főbenjáró iparosérdek, hogy csak a legnagyobb előképzettséggel bíró, tehetséges ifjakat engedjük a kézműiparos pályára. Ez azonban még egymagában nem elég. Gondoskodnunk kell a jó anyag kellő és tökéletes kiképzéséről is.

Nem mulasztatom el az alkalmat, hogy Az Iparos olvasóinak figyelmét felhívjam, mennyire fontos, hogy a mesterek fiai ne menjenek más pályára, hanem maradjanak meg iparosnak. Az iparosfiú kis gyermekkorától kezdve látja és figyeli apja üzemet. Érthető, hogy minden tekintetben megbizik benne az apja és készségeiben rábízta a mesterség valamennyi titkát, hiszen öregségének biztos támaszát látja és találja utódában. Ne keserítse el iparosaink fiai, hogy a kézműiparos osztály ma még nem küzdötte fel magát az öt megillető helyre, hogy a közhivatalnok vagy magántisztviselő tekintélyesebb, mint az iparos. Tőlük függ, hogy ez másképp legyen a jövőben.

Sohase feledjük el, hogy a kézműiparos munkája önálló, hogy nem ritkán örökbecsű műveket alkot, amely a maga készítőjét századokkal, sőt ezredekkel éli túl. A művészen kívül egyedül a kézműiparosnak adatott meg ez és az iparművész, minthogy olyant alkot, amely nemcsak a szemét gyönyörködteti, hanem hasznos célokat is szolgál, nem ritkán felette áll a művésznek is. Cellino Cellini, Boul, Adams remekművei, amit saját kezükkel készítettek, ma is büszkeségei a világ leg gazdagabb muzeumainak. A kézműiparos, aki maradandót alkot, nem egyszerű géprész, hanem isteni szikrával megáldott ember.

Művészi magaslatra kell emelnünk a kézműipart, mert akkor öröklétű lesz az és sohasem kell medítálnunk fölötté, van-e jogosultsága és lesz-e jövője a kézműiparnak.

Miért nem állhatnak hivatásuk magaslátán a betegsegélyező orvosai?

Mociornika nagyiparos, a Bucuresti-i betegsegélyzőpénztár elnöke nagy beszédet tartott a betegsegélyező utolsó közgyűlésén, melyben az orvoskérdést is érintette.

— Ha nem áll kellő számú és jó felkészült-ségű orvos rendelkezésünkre — mondotta — nem lehet az előírt feladatok teljesítéséről beszélni. Jóindulatot is csak képzett orvostól lehet remélni. Elismerem, hogy bizonyos hézagok mutatkoznak az orvosi szolgálat megszervezésében s ez némelykor elégedetlenségre ad alkalmat. A panaszok nem fognak megszűnni, addig, míg nem rendelkezünk megfelelő helyiségekkel, hol százezerszámra jelentkezhetnek a betegek s amíg nem lesz elegendő számú orvosunk ennek a nagy tömegnek gyógykezelésére. Az orvosok rosszul is vannak fizetve, ezért nem jelentkeznek. Ez a helyzet a gyógyszerészeknél is, akikre szintén igen nagy szükség van.

MONTAGE.

Ein Bauer laesst Installationsarbeiten durchführen, die laengere Zeit beanspruchen. Als er die Rechnung erhaelt, rennt er aufgeregt in die Stadt und schimpft: „Sie rechnen mir da fünfzehn Schilling für Montage, und an Montagen ham die Leut' bei mir gar net g'arbeitet.“

Eredményes lesz a vasárnapra összehívott cluji ipartestületi közgyűlés

Elkészült a megválasztandó új tisztikar hivatalos nevora, amelynek listavezetője Farcas Andrei és tagait paritásos alapon jelölték.

Anca Titus dr. iparhatósági főnök fáradozása — akit az iparügyi miniszter a cluji ipartestület önkormányzatának felfüggesztése után az ipartestület élére állított — sikerrel járt. A román és magyar iparosok vezetőivel hat héten át folytatott tárgyalások eredményeképpen az ipartestületben helyre állott a béke és valószínű, hogy a május 5-ére kitűzött tisztújító közgyűlésen általános felkiáltással fogják megválasztani az ipartestület új vezetőségét, azokat, akiket a román és magyar iparosok a helyi iparosok érdekében védelmezésére alkalmasnak találtak.

A tárgyalások főképp azért huzódtak olyan sokáig, mert az elnök személyének kijelölése körül a többségi iparosok között ellentétek merültek fel. Farcas Andrei, a román kereskedők és iparosok egyesületének elnöke nem volt hajlandó az elnöki tisztséget elvállani és ezért egy sereg önjelölt tartott igényt az elnöki székre. Hosszas rábeszélés után sikerült Farcas Andreit az elnökség elvállására rábírni, mire aztán az önjelöltek hada visszavonult. Ezután már könnyen ment a paritásos lista összeállítása, amelyben egyenlő arányban vannak képviselve a többségi és kisebbségi iparosok. Az ipartestület jelölőbizottsága múlt pénteken este ülést tartott és elkészítette a jelöltek névsorát, amely a következő:

Elnök: Farcas Andrei; alelnökök: Drasoveanu Petre és Hegedüs Gyula; felügyelőbizottsági tagok: Stefan Penes, Török Árpád és Rosenfeld Armin; választmányi tagok: Sofron Ghise, Horváth Pál, Petricas Aurel, Kis Kálmán, Luca Bi-

ris, Schwartz Márton, Gheorghe Ghill, Erős Jenő, Luca Todor, Spitz Aladár, Vasile Rosca, Deák Ferenc, Selegian Dumitru, Blázsai István, Atanasiu Potoru, Láposi Ferenc, Petru Aleculiu, David Áron, Vojos Gheorghe, Uram Antal, Ion Ratiu, Kun Mihály, Ion Chiorean, Raffay István, Iuliu Mussa, Lusztig Tibor, Alexandru Sigharteu, Osváth Lajos, Iuliu Dragan, Orbán Balázs, Gri-gore Simon, Hellmann Jenő, Ion Curta, Balázs Antal, Eugen Bordan és Jakner József. Kijelöltek ezen kívül hat többségi és hat kisebbségi póttagot is.

A jelölőlistát a testület jelölőbizottsága már be is mutatta Dragan polgármesternek, aki szintén sokat fáradozott az ipartestület békéjének helyreállítása érdekében. Ez a névsor most már végleges s azon nem lehet változásokat eszközölni.

Anca dr., akit elismerés illet azért, hogy az iparosok békés együttműködése érdekében fáradozott, kijelentette egyik cluji napilap munkatársának, hogy a kisebbségi iparosok a tárgyalások rendjén rendkívül megértő magatartást tanúsítottak s ezzel az ő munkáját támogatták. Annak a reményének adott kifejezést, hogy az új tisztikar megválasztása után minden faji és pártpolitika kizárásával, csak az össziparosság érdekében fognak dolgozni. Ezt különben el is várja tőlük a város iparostársadalma, annál is inkább, mert többségi oldalról többször kijelentették, hogy őket eddigi harcukban nem faji, hanem kizárólag személyi szempontok vezették.

Milyen vállalatok részesíthetők ipari kedvezményben az új ipartörvénytervezet szerint

Mit tartalmaznak a törvénytervezetbe iktatott ipari kedvezmények?

A kormány eljuttatta az új ipartörvény tervezetét az ipari szervekhez tanulmányozás és javaslatlétel végett. A tervezet a következő főbb rendelkezéseket tartalmazza:

Az állam csak azoknak az iparvállalatoknak nyújt segítséget, melyek eleget tesznek jelen törvény rendelkezéseinek. Gyárnak tekinti azt az üzemet, amely nyersanyagot dolgoz fel s naponta átlag husz munkást foglalkoztat.

Kisiparosok is ezen törvény rendelkezései alá esnek abban az esetben, ha legalább öt alkalmazottal dolgoznak és kisiparosok szövetségei is, ha százezer lej alaptőkével rendelkeznek és legalább tíz munkást alkalmaznak.

Falusi szövetkezetek és vállalatok olyan feltétellel élvezik a kedvezményeket, ha legalább husz háziipari alkalmazottal dolgoznak.

Mindezekhez a kedvezményekhez abban az esetben van joguk, ha 1. legalább 75 százalékban hazai nyersanyagot használnak és valóban szükségük van állami segítségre. 2. Termékeiknek leg alább 30 százalékát exportálják. 3. Termelésükkel ki tudják küszöbölni a külföldi félkészterményeket és nyersanyagokat. 4. Ha gépet, motort, kazánt, elektromos felszerelést készítenek. 5. Fémipari üzemek. 6. Vagón, mozdony, hadfelszerelési, hajózási és olyan iparüzemek, melyek az állam védelmét szolgálják. Repülőgép, gáz, gépkocsi és más hasonló természetű gyárak.

Az ipartörvény kedvezményeinek megadása iránt az iparfelügyelőségek útján az iparügyi miniszterhez kell folyamodni. A kedvezményt minisztertanácsi határozattal adják meg 12 évre. Ezek a kedvezmények a következők:

Vámmentesség a berendezéshez szükséges gépekre, amennyiben ezeket a belföldön nem lehet beszerezni. Kivételi vámkedvezmények, vasúti fuvar-leszállítás (60%), községi taksák alóli mentesség, kedvezmény a közszállításoknál, 50 százalékos adóleszállítás. Egyes különösen hasznos üzemek ezeken a kedvezményeken kívül még na-

gyobb segítségben részesülhetnek. Így például közszállításoknál az állami számviteli törvény rendelkezései az árlejtésre vonatkozóan nem érvényesek velük szemben és állami anyagi támogatást is kaphatnak. Az összes kedvezmények előfeltétele az, hogy a vállalkozók legalább 90 százalékban románokat alkalmazzanak üzemeikben.

A tervezet szerint a jövőben egyetlen gyárat sem lehet az iparügyi miniszter engedélye nélkül alapítani. Ugyancsak engedély szükséges a már meglévő gyárak átalakításához és kicseréléséhez. A törvény életbeléptetése után gyár csupán miniszteri engedéllyel működhet.

Külön fejezet foglalkozik a javaslatban a kar-tellekkel.

Nem emelik az ingatlanok adásvételi illetékét.

Az utóbbi napokban ellentétes hírek jelentek meg az ingatlan átírási illetékek felemelésével kapcsolatban. A pénzügyminiszter most leiratot intézett a pénzügyigazgatóságokhoz, melyben közölte, hogy csak azoktól a vevőktől szedjék az új adótörvény módosításával előírt felemelt illetékeket, akik ingatlanok vételével és eladásával üzletszerűen foglalkoznak.

HALOTTI BUOSUZZATÓ.

Tehozzád fordulok,
Edes Rébék ángyom:
Téged az Uristen
Két kezével álgyon.
Ot árvámat reád
Hagyom örökségül,
Az uramra magam
Vigyázok az égből...

Kisiparosok tiltakozása az egészségügyi illetékek ellen

A bucurestli kisiparosok panaszal fordultak a munkaügyi miniszterhez az egészségügyi taksák ügyében. A munkakamarák és kereskedelmi és iparkamarák is csatlakoztak a bejelentéshez.

A kisiparosok az egészségügyi alapra ugyan-
is az iparengedély kiváltásakor 100 lejtől 10
ezer lejig terjedő taksát fizetnek, amint azt
a hatósági orvos előírja.

Az egészségügyi miniszter a panasz folytán ren-
deletet intézett alantass szerveihez, melyben el-
rendelet, hogy az illeték kiszabásakor a gazdasá-
gi válságra is legyenek tekintettel és nagy körül-
tekintéssel járjanak el a kérelmező iparosokkal
szemben.

A régi műhelyekre nézve pedig megállapi-
totta,

hogy csak abban az esetben lehet illetékfi-
zetésre szorítani ezeket, amennyiben egész-
ségügyi engedéllyel sohasem rendelkeztek.

Az új iparengedélyek után fizetendő kincstári il-
letékre nézve a következőket közlik illetékes he-
lyen:

A 660 lejes kincstári bélyeget csupán azon
ipari üzemek fizetik, melyek öt lóerőnél nagyobb
motorral és husznál több alkalmazottal dolgoz-
nak.

A kisiparosok az engedély kiváltásakor csu-
pán 27 lej bélyeget és 2 lej repülőbélyeget rónak
a kérvényeikre.

Rádió állítja be Newyork összes nyilvános óráit.

Rádióval beállítható órákat állítottak fel az
egyik newyorki pályaudvaron. Az óra felhúzó
szerkezetét az arlingtoni rádióállomás hozza mű-
ködésbe és az óramű szabályozását is ez végzi. Az
órához be vannak kapcsolva a pályaudvar összes
órái. Ha a kísérlet sikerül, New-York összes nyil-
vános óráit rádióval fogják üzemben tartani.

RELATIVITAET.

*Hier, gute Frau, haben Sie einen ganz neuen
Anzug meines Gatten. Er hat ihn nur zwei Jah-
re getragen . . . Und hier ein altes Kleid von mir,
das ich schon vor einem Monat bekommen habe.*

Ujabb birságolások a kérdőívek helytelen kitöltése miatt

A bizottság, amelyet a román személyzetnek
magánvállalatoknál való elhelyezésére rendeltek,
Leon alminiszter elnöksége alatt tartott újabb
ülésén folytatta az ipar és kereskedelmi minisz-
teriumhoz a vállalatok által benyújtott kimuta-
tások átvizsgálását.

A bizottság azt állapította meg, hogy egyes
vállalatok kijátszották a törvény előírásait, vagy
nem alkalmazták azokat s ezért a következő bir-
ságokat rótták ki:

Vacuum Oil Comp. 100.000 lei, Siemens-
Schukert Társaság 30.000 lei, A. G. E. társaság
66.000 lei, K. F. O. Társaság 10.000 lei, Tesatoria
Galateana 5000 lei, Weiss Kálmán szövőfonógyár,
Oradea 3000 lei, Textilindustrie Ehrlich et Au-
scher, Timisoara, 3000 lei. A megintés büntetését
alkalmazta a következő vállalatokkal szemben:
Fildermann, Bacau, Soc. Textila Belgo-Romano,
Cluj, M. Vogelsang fiai kötöttárugyár, Sibiu, Tă-
satoria Covorului Frații Weius et Marg-Angi, Ga-
lat.

Az Universul azt írja, hogy az akció rossz
visszahatást váltott ki.

A bizottság egy másik ülésén ugyancsak a
fenti okokból a következő büntetéseket rótták
ki:

Danubiana-cukorgyár 500 ezer lei birság, Fo-
raki-Ramâneasca cég 200 ezer lei, Galerie Lafa-
yette-cég 200 ezer lei. Dorgálást a „Dacia”, „Le-
noine” és „The Danube Oil Trading Company”
petróleumtermelő vállalatok kaptak.

Uj községi adók és illetékek hosszú sorozata az új közigazgatási törvényben

Kik fizetik az öt-tíz-harminc százalékos illetékeket? — Még a sirboltokat is megadóztatja az új törvény.

Egész sereg új illetéktípus érinti az iparosokat

Ismeretes, hogy a szenátus megszavazta a
közigazgatási törvény tervezetét s az a kamara
közigazgatási bizottsága elé került oly célból,
hogy a reform parlamenti tárgyalását előkészít-
sék. A szenátus által elfogadott törvényterve-
zet az új terhek végláthatatlan sorát sorolja

föl s a következő új községi adókat és taksákat
tartalmazza:

Kereskedelmi és iparvállalatok — azon cé-
gek is, melyek monopolcikké árúsításával fog-
lalkoznak — az épületek bérértéke (valóarea lo-
cative) után a következő községi adót fizetik:

Tíz-husz-harminc százalékos illeték . . .

1. Kabarék, tánclokálok és varieték 30 szá-
zalék. Kávéházak, sörkimérések, bodegák, kert-
helyiségek (ahol italt nem mérnek) 15 százalék.
Klubok, játéktérme, 30 százalék. Vendéglők,
tejcsarnokok 10 százalék. Szállodák, cukrászdák,
porcellán- és üvegkereskedések, automobil- és al-
katrészüzletek, butor, szőnyeg, régiség, ruha, sza-
bó, bank és váltó, likőr és pezsgő, ecet, fűző, bor,
borbély, manikűr, pedikűr üzletek, szesz- és likör-
gyárak, büffek, színházi ruhátárak, látványossá-
gi helyek, csokoládé, cukorkaüzemek, fényképé-
szetiüzletek, hirdetési irodák, színházi irodák,
gyarmatár, gyümölcskülönlegesség, zeneár s
papírüzletek, festőüzemek, közvetítő irodák, rész-
vénytársaságok, szövetkezetek, írógépzületek,
másolói irodák, szakértői vállalatok, behozatali és
kiviteli irodák, mezőgazdasági felszerelési, opti-
kai, kaucsuk, petróleumárú, keretező gyárak, üz-
letek, raktárak, posztó, élő- és művirágüzletek,
biztosítótársaságok főtelepei és fiókjai, festék,
lakk, konyhaberendezési, liszt, olaj, vegyszeti
cikké üzlete és raktára, sörgyárak, kötött sző-
vottáru, vasszerkezeti, turó, tejüzemek, fürdőüzem-
mek, termény, mész, cement, fa és fűrészáru rak-
tárak, konzerv, limonádé és szikvizgyárak, fog-
technikusok rendelői és műtermei, fogászati cik-
kek műterme, mérnöki és építészeti irodák, szana-
tóriumok, poliklinikák, színházak, mozik, tánc-

helyiségek, cirkuszok, sportversenyek, kerthelyi-
ségek kihasználása városokban 10 százalék.

BÉRLŐK ÁLTALÁNAN ÖT SZÁZALÉK.

2. A bérlők általában, azok is kik egyéb-
ként adót nem fizetnek, 5 százalék.

3. Fényes temetés 3000 lej. Első osztályu te-
metés 1000 lej. Másodosztályu temetés 500 lej.
Harmadosztályu temetés 50 lej. Azon községek-
ben, melyekben a temetkezési vállalat házikeze-
lésben van, nem lehet többé magánvállalatot lé-
tesíteni.

ÖREGTÁBLAK UTÁN . . .

4. A cégeket hat osztályba sorozzák s ezek
100—2000 lejig terjedő külön községi taksát fi-
zetnek évente. A szabadfoglalkozásuak 300 lej
fizetnek. A kizárólag idegen nyelven kiírt cégek
tulajdonosai a taksá nyolcszorosaat fogják fizetni.
Azon cégek, melyek a román felírás mellett
ugyanolyan nagyságban más nyelvű fordítást is
feltüntetnek, többletet nem fizetnek.

MINDEN ALKALMAZOTT UTÁN ÉVI 180 LEJ . . .

5. Minden alkalmazott után (a falusi mező-
gazdasági alkalmazottakat kivéve) fejenként 180
lejt kell fizetni.

Járművek, játéklukok, kutyák, számlák, élőállat homok, jég és más egyebek illetékei

6. Közlekedési eszközök: szekér egy lóval 2
lej, magánosoknak 50 bani, két lóval 4 lej, mag-
nosoknak 50 bani, három vagy több lóval 6 lej,
magánosoknak 1 lej, két lóval 5 lej, magánosok-
nak 1.50 lej, három vagy több lóval 8 lej naponta.
A többi közlekedési eszközök külön vannak szabá-
lyozva. Nem fizetik ezeket a taksákat azok a kis-
birtokosok, akiknek 10 hektárnál kevesebb föld-
jük van. A személy- és teherszállító gépkocsik
80 lejt fizetnek naponta. Az interurbán személy-
szállító kocsi 400 lejt, a teherkocsi 600 lejt fi-
zetnek havonta. Fűrészek géperővel 600 lejt fi-
zetnek évente. Az ipari és kereskedelmi üzemek-
ben használt minden lószerszámmért városokban
100 lejt kell fizetni évente.

Játéktérme, klubok, kaszinók, egyesületek,
melyekben játékot üznek, napi 1000 lejt fizetnek.
A zártkörű erkölcsi személyiséggel rendelkező
klubok és egyesületek csupán 100 lejt fizetnek
naponta.

Luxuskutyák évi 200 lej.

Az értéktaksa 0.20 százalék lesz a számlaár-
hoz képest, amit be kell mutatni. Ugyanez a tak-
sa terheli a tranzitárakat is. A taksát a saját
vonallal rendelkező cégek nem fizetik. Ezt a tak-
sát csupán városokban szedhetik.

Az „export-pontok”-nak tekintett városok az
érvényes taksákon kívül még a következő illeté-
keket szedhetik: Szarvasmarhák 40 lej drb., juh
és kecske 5 lej drb., borju 10 lej drb., sertés 20
lej drb. A malac taksamentes.

Homok kereskedelmi célokra köbméteren-
ként 5 lej.

Ásványviz, szikviz, limonádé 50 bani literen-
ként.

Községi illetékek: Házaló iparengedély után
városokban 300 lej és ellenőrzés címén 300 lej.
Építkezési engedélyek városokban: javítás 50
lej, nagyobb javítás 100 lej, építkezés 200 lej és
külön díj a lakrészek számához képest. A tervek
ellenőrzésére ezenfelül még külön illetéket kell fi-
zetni s csak városokban szedhetik ezeket az ille-
tékeket. A temetőmunkálathoz és sirboltok épí-
tésére is taksát szabnak városokban.

A közigazgatási törvény tervezete a csator-
na és uttisztítási, vágóhídi, tűzoltóilletékeket kü-
lön szabályozza.

A népesedési hivatalok illetékei: beírás 10 lej,
másolat 5 lej.

Születési bizonyítvány 10 lej. Házassági bi-
zonyítvány 20 lej. Váloperbeli ítélet bejegyzése
100 lej.

Románia vas- és fémimportja 1935 január havában

A hivatalos sztatistikai adatok szerint Ro-
mánia vas- és fémimportja január havában a kö-
vetkezőképen alakult. Behoztunk 6.632 tonna 700
kg. vas félgártmányt és készárut, 117.897.000
lei értékben. A kivitelt ugyanakkor 961 tonna
200 kg. volt, 883.000 lei értékben. Behoztunk
1.693 tonna 900 kg. különböző gépeket, motoro-
kat és készülékeket 105.298.000 lei értékben, a
3 tonnát kitevő és 74.000 lei értékű kivitellünkkel
szemben. A fémek és öltözetek behozatala 786
tonna 400 kg., 26.979.000 lei értékben, a 15.100
kg.-ot és 40.000 lejt kitevő kivitellünkkel szem-
ben.

Uj interimár elnök a timisoarai iparkamara élén.

A timisoarai iparkamara ideiglenes bizottsága a napokban ülést tartott, amelyen a hetek óta keringő különböző kombinációk megoldása képpen Jonescu Aurel, az ideiglenes bizottság eddigi elnöke helyébe a kereskedelmi és iparkamara vezetőségének elnökévé Furlugeanu Octav volt timisoarai prefektust és jelenlegi képviselőt, a liberális párt carasi szervezetének elnökét választották meg, aki különben eddig is tagja volt a kamara ideiglenes bizottságának. A választás után Furlugeanu elnök beszédet intézett a kamara tisztviselőihez, akiket megkért, hogy hivatalukat az ő elnöksége alatt is az eddigi mintaszerű kötelességtudással lássák el.

STATISTIK.

„Die Lebensversicherung können wir mit Ihnen nicht abschliessen, denn Sie sind schon 81 Jahre alt.”

„Aber, Herr Direktor, die Statistik beweist doch, dass nur sehr wenige über 80 Jahre alte Menschen sterben.”

Hogyan váltja meg a timisoarai ipartestület az iparos székhez tulajdonjogát . . .

A timisoarai kisipari munkaadók szindikátusának székháza körül az utóbbi hónapokban sok vita folyt. A munkügyi miniszter, mint ismeretes, utasította az ipartestületet, hogy a székház részére az évek során adott támogatásait követelje vissza, illetve a székházat vegye birtokába.

A két iparösszervezet közös megegyezés alapján úgy döntött, — és ezt közjegyzői okiratba foglalták — hogy az iparosok székházát az ipartestület nevére írják át, mielőtt az adósságok kifizetése megkezdődik.

A székházon jelenleg még százkilencvenöt-ezer lei banktartozás van, azonkívül vissza kell váltani az egyes iparosok birtokában levő részjegyeket is, amelyeknek összege kilencszázezer leire rug. Az ipartestület elhatározta, hogy a részjegyeket ipartestületi illetékek fizetésénél készpénz gyanánt elfogadja.

Remélik, hogy ilyenképpen az összes részjegyek hamarosan visszakerülnek az ipartestülethez.

SIRFELIRAT.

*Libanon erdeje
Siratja a vesztet:
En, a büszke cédrus,
Kiddltem, elveszttem.
Valami rákfűreg
Hóttetemmé rágott
Pedig életembe
Sose ettem rákot.*

Nem lehet az iparosok szerszámaikat lefoglalni.

A pénzügyminiszter rendeletet küldött a pénzügyigazgatóságokhoz, melyben figyelmezteti alantass szerveit, hogy nem lehet az iparosok szerszámaikat lefoglalni.

Ugyanakkor a miniszter a közbiztonság által javításra átadott holmik lefoglalását is megtiltotta.

Nagy építkezés indul a fővárosban.

A bucaresti városvezetés a tavaszi évadra 600 nagyingatlan építésére kért engedélyt. Minden ingatlan 3—6 emeletes. Az építkezések 20 ezer munkást fognak foglalkoztatni. Érdekes, hogy itt az építkezés az adómentességet megszüntető törvények ellenére is emelkedett.

IMPRESSZIÓ.

— Nekem az az impresszióm, kisasszony, mintha mi már találkoztunk volna egyszer az állatkertben.

— Lehet, hogy nem csak az impressziója. Melyik ketrecben volt?

A gyáriparosok szövetsége az árdrágitási törvény egyoldalú módosítása ellen

A Gyáriparosok Országos Szövetségének (Ugir) vezetősége fontos megbeszélést tartott Bucarestben. Megvizsgálta a spekulatív törvény módosításának tervezetét és leszögezte álláspontját ezzel kapcsolatban.

Megállapítható, hogy a törvénytervezet nemcsak elkedvetlenedést, de zavart is okozott az ipari és kereskedelmi körökben. Az általános vélemény az, hogy a tervezet mai formájában csak a kellemetlenkedések sorát fogja megnyitni a igazságtalanságok elkövetésére ad alkalmat a jövőben.

Ez a tartózkodás indokoltnak látszik a tervezett rendelkezésekkel szemben. Az eddig foganatosított rendszabályok ugyanis nem váltak be és eredményre nem vezettek. Csupán arra voltak jók, hogy a hatóságok vezetői és az iparosok s kereskedők között ellentétek keletkezzenek. Azokat sujtották elsősorban, akik nem tudtak az árakra nézve a hatóságok vezetőivel megegyezni. Alig van már nyoma a régi törvénynek. A miniszterek egymásután helyezték hatályon kívül a törvényes rendelkezéseket s

most már mindenkit kivétel nélkül árdrágitással gyanúsítanak, akár van, akár nincs neki alap erre.

Minden iparos és kereskedő feje fölött ott lebeg Damokles-kardja az utóbbi időben.

Az Ugir felfogása szerint nem volna szabad figyelmen kívül hagyni azt a tényt, hogy a kontingentálás és a többi külkereskedelmi megszorító intézkedés az áruforgalmat mennyire megnehezítette. A pénzügyi terhek emelkedtek s

nem bocsátottak kellő mennyiségű idegen valutát rendelkezésre oly célból, hogy a gyárüzemek nyersanyagot vehessenek.

Az árdrágulást elsősorban ezek a körülmények okozták s jogos a fogyasztók panasza is ezzel szemben.

A gyáriparosok jól ismerik az erre vonatkozó adatokat, melyek azt mutatják, hogy érzékenyen csökkent a tömegs életmódja és kereseti képessége s nem lehet tőlük már egyetlen banit sem elvonni.

A kereskedelemügyi miniszter úgy találta, hogy meg kell állítani az áremelkedéseket. Bizottságokat alkotott, melyek az árkialakulás ügyét tanulmányozzák s több iparüzemet felhívott, hogy új számításokat eszközöljenek. Végül törvénytervezetet készített, mely teljhatalmat jelent a valóságban.

Az Ugir emlékiratot készített ebben a kérdésben, melynek meg is volt a hatása illetékes helyen, miután több tekintetben módosították a törvénytervezetet.

Az Ugir ismét leszögezte, hogy együtt akar haladni a kereskedőkkel s nincs kifogása az árdrágitás szigorú büntetése ellen. Kívánja azonban, hogy

az árdrágitás ténye ne legyen egyoldalú és elfogult eljárással megállapítva

s reális ellenőrzést léptessenek életbe, mely reális számításat vegyen tekintetbe s kimélik meg a jogtalan gyanúsításoktól és támadásoktól a komoly ipari vállalatokat és kereskedőket.

A kormány befiltotta a diófa vágását és kiszállítását

A földművelésügyi miniszterium a nemzetvédelmi miniszteriummal közösen rendeletet adott ki, melyben megtiltja a diófavágást. Ez a rendelkezés egyrészt a furnirszakmát, másrészt pedig a faexportot érinti igen súlyosan. Exportengedélyre diófára eddig ugyancsak a cudsiri fegyvergyáron kívül még egy exporttársaságnak volt az új rendelkezés azonban ezt is megszüntette.

A diófára szóló exportban azonban inkább a cudsiri fegyvergyár volt érdekelt, amely főleg a Skoda-gyárnak szállított. Az érdekelt furnirgyárak is, így a detali Prochaska-féle és armenisi, az export megszorításától furnirtermelésük fokozását várták, ez a legújabb rendelkezés azonban feldöntötte ezeket a terveket, annál is inkább, mivel az illetékes miniszteriumok a hatóságok figyelmét is felhívták a rendelet respektálására, úgyhogy a közbiztonsági közegek is ügyelnek, hogy diófairtas ne történjék.

lására, úgyhogy a közbiztonsági közegek is ügyelnek, hogy diófairtas ne történjék.

A rendelet szigorúsága ellenére is lépéseket indított azonban a bucaresti „Séria” exportcég, hogy diófavágatási és szállítási engedély monopóliumhoz jusson.

A tárgyalások előrehaladott stádiumban vannak.

Minisztertanácsi engedély két autógyár létesítésére.

A Hivatalos Lap közlése szerint a minisztertanács engedélyt adott a General Motors, a Walter Chrysler és Renault gyárak képviselőinek, hogy Bucarestben és Clujon szerelőtelepeket létesítsenek. A koncesszió szerint a gyárak évenként 2500 gépkocsiszerelést hozhatnak be az országba alkatrészekre bontva és az itteni szerelőtelepeken rakják össze. A szerelőtelepeket még ez év folyamán üzembe fogják helyezni.

KÉRJEN MINDENÜTT

„ELZETT”

BUTORZÁRAT

KAPHATÓ MINDEN VASKERESKEDÉSSEN.

Mi riasztja el kismestereinket a tanonctartástól?

Aktuális gondolatok a jelenleg érvényben levő tanonctörvény hibáiról. Sérelmesen és helytelenül határozza meg jelenlegi jogrendünk a tanonctartó mester és tanonca közötti jogviszonyt

Irla: KELE SANDOR dr.

Minden emberi tudás két alkotó tényezőre bontható: elméletire és gyakorlatira. Elméleti tudásunkat a gyakorlatban alkalmazzuk. Legtöbb szakmában az elméleti kiképzés megelőzi a gyakorlatit. Az iparban ez a két folyamat rendszeresen egy időben megy végbe.

Az iparostanonc az üzembe lépésekor gyakorlatilag még teljesen járatlan és rendszeresen semmiféle elméleti alapnak sincs birtokában. A munkaadó iparos hivatása, hogy tanoncát úgy gyakorlatilag, mint elméletileg kiképezze és embert faragjon belőlük. Tudatában voltak ennek a munkaügyi törvény alkotói is, mert kötelezőleg rendeli el ez a törvény, hogy az iparos a maga tanoncát a fenti elvek figyelembe vétele mellett képezze ki.

A munkaügyi törvény tanoncszerződés kötését írja elő. Kétségtelen, hogy a tanoncnak mesterével szemben való viszonya és a munkásnak a maga munkaadójával szemben való viszonya között igen nagy különbség van, de a tanoncszerződésre vonatkozó jogszabályok ennek ellenére se igen különböznek annak a jogviszonynak törvényes szabályozásától, amely a munkaadó és munkása közötti kapcsolatokat iktatja paragrafusokba. Nem hangsúlyozhatjuk eléggé, hogy mennyire helytelen a törvénynek ez a felfogása. A munkaadó és munkás közötti jogviszony legfőképpen munkabéri jogviszony, amelynek keretében a munkás munkát végez, a munkaadó pedig annak ellenértéképpen munkabért fizet. Természetes, hogy a fenti viszonylatban a szociális szempontok szem előtt tartása mellett két egymással egyenlő jogú fél viszonyát szabályozza a törvény. Ennek az elvnek keresztülvitele a tanoncnak mesterével szemben való jogviszonyára vonatkoztatva teljesen helytelen, mert hiszen a munkaadó és tanonc között elsősorban nem munkabéri, hanem egy egészen más jogviszonylat, a tanonc és az őt tanító mester jogviszonya áll fenn. Már pedig ez a jogviszony ugyanaz, mint ami a tanító és a tanuló között évezredek folyamán kialakult és így érthető és jogos kívánságuk, hogy ennek megfelelően minősítse a törvény is.

A tanonci jogviszony szabályozását már a kiinduló ponttól kezdve téves szempontból ítélte meg a törvényhozó. Csak így állhatott elő a jelenlegi helyzet, hogy a munkaadó iparos tanonccal mindenki rendelkezik, csak maga a munkaadó van vele szemben jogilag kötött helyzetben.

A munkaadó köteles a tanoncot iskoláztatni, de ennek az iskoláztatásnak mértékét és idejét nem ő, hanem a tanügyi hatóságok szabályozzák és abba a munkaadó iparosnak semmiféle beleszólása nincsen. Ebből ered, hogy az iparostanoncnak minden héten négy egész délutánt kell a tanonciskolában töltenie és így gyakorlatilag csak a délelőtti órákban képezhető. Ha figyelembe

vesszük, hogy a tanonc gyakorlati kiképzése csak a főnök, vagy annak megbízottja által történhetik és ha számolunk azzal, hogy az iparos, illetve annak helyettese éppen a délelőtti órákban fokozottan el van foglalva a maga munkájával, érthető, hogy a tanoncok gyakorlati kiképzését nálunk az iskolai rendtartás szabályai jelentősen megnehezítik.

A törvényt olyan módon kellene módosítani, hogy bizonyos munkát bizonyos gyakorlati idő után a tanonc egyedül és saját felelősségére is végezhesen. Ezek a munkák a gyakorlati kiképzéssel egyidőben folytatott elméleti oktatással kapcsolatban oly mértékben volnának végeztetendők önállóan a tanonc által, amilyen arányban a tanonc előhaladást tanusított. A tanonc előhaladásának mértékét egy bizottság állapítaná meg, amelyben a tanító mester és tanonciskola képviselője venne részt. Ez a bizottság állapítaná meg, mely munkák azok, amelyeket a tanonc önállóan és felügyelet nélkül is elkészíthet.

A munkaadó iparos a tanonc után betegségyógyító díjat fizet és az iskolába járatás kötelezettségén kívül tartozik számára évi 15 napi szabadságot is adni. Ha a tanonc nála lakik, megfelelő lakásról és ételmezésről is kell számára gondoskodnia. Tanoncaért anyagilag és erkölcsileg egyformán felelős. Ha a tanonc olyan helytelen ténnyel követ el, ami nem szerződésbontó ugyan, de azért a munkaadóra nézve kárral jár, a munkaadó nincsen feljogosítva arra, hogy a tanoncot megfelelően megrendszabályozza. Egyetlen megtorlás számára a szerződés felbontása. Nem ritkán az az eset áll így elő, hogy a tanonc szándékosan végez ilyen tényeket a szerződésbontási ok kiprovokálása céljából. Így akar régi mesterétől, akinél a szakmát már jórészt kitanulta, megszabadulni, hogy új munkaadónál helyezkedhessen el.

Csodálatos-e fentiek után, hogy kisiparosaink hovatovább teljesen leszoknak a tanonctartásról? Ha a fent részletezett nehézségeket figyelembe vesszük, teljesen érthetővé válik, hogy igen sok szakmában sokkal előnyösebb, hogyha az iparos a tanoncmunkát napszámok felvétele által pótolja.

Az új ipartörvény egyik legfontosabb feladata, hogy a jelenlegi tarthatatlan helyzet megváltoztatása érdekében megfelelő intézkedéseket tartalmazzon. Hazai iparunk új törvénykönyvében teljes egészében annak az elvnek kell uralkodnia, hogy a tanonctartó mester és tanonca közötti jogviszony nem azonos a munkaadó és a munkás között fennálló jogviszonnyal, hanem annak a jogviszonynak felel meg, amely a tanító és a tanuló között áll fenn. Ennek a jogviszonynak helyes rendezésétől függ a jövő ipargeneráció sorsa.

ÉRDEKES.

— Hallottad, hogy a rendőrség kábítószer-csempészeket és kéjgyilkosokat keres?
— Érdekes. És sokan jelentkeztek?

Sterilizált, sőt baktériumölő — jég.

Ujabbán Drezda város olyan jeget bocsátott forgalomba, mely nemcsak teljesen csírátlan, hanem az apró szervezeteket a vele érintkező közegekből is kipusztítja. Az ilyen jég aktív tulajdonsága miatt az aktív jég elnevezést kapta. Krausse eljárása szerint a jéggyártásra szolgáló vizet ezüst szűrőn szűrik s a vizet a benne feloldódó ezüst csírátlantja. Az olvadó aktív jég vizébe tett csírák is elpusztulnak. Az ilyen aktív jég az italok hűtésére közvetlenül alkalmazható s egy pohárba tett kis darab jég a hozzá töltött italt nemcsak hűti, hanem csírátlantja is.

Felhőkarcolók alkonya.

Érdekes hír érkezik New-Yorkból. Will Lescayes, az Egyesült Államok legismertebb építész-mérnökeinek egyike, ki többek között a hatvanöt-emeletes Rockefeller-háznak is az építője, egyik legutóbbi felolvasásában sikra szállott újabb felhőkarcolók építése ellen. Annak a véleményének adott kifejezést, hogy a felhőkarcolók kiáltó bizonyítéka az építészek ötletszegénységének. Az építési irányzat, mely csak a magasba tört és ennek a törekvésnek minden más szempontot feláldozott, teljesen elhibázott utra vezette az építészeket, akik ezt most már be is látják. Ő, a maga részéről, többé nem vállalja felhőkarcolók építését.

A felhőkarcoló nem felel meg az esztétika követelményeinek. Hogy várospolitikai, egészségügyi, közbiztonsági szempontokból megfelelnek-e a felhőkarcolók a követelményeknek, — ezen lehet vitatkozni; de a kétszer kettő az négy marad. Már pedig az üzleti mérleg azt mutatta, hogy olyan épületek, amelyek egy bizonyos magasságot meghaladnak, a befektetett tőkének kamatait egyáltalán nem hozzák meg.

A bibliai Babel-tornyának építését — fejezte be előadását Lescayes — abba kellett hagyni, mikor az építetők már nagyon is vakmerőek lettek és az égig érő épületet akartak emelni.

Az amerikai felhőkarcolók esetlen házóriásainak építését a jövőben egy riasztó példa fogja megakadályozni: a százemeletes Empire-háznak egyharmada üresen áll. Ugyanez a helyzet a többi mammut-épületnél is. Nem valószínű tehát, hogy akadjon vállalkozó, aki a biztos veszteség tudatában felhőkarcolót fog építtetni.

VERANTWORTUNG.

„Dreimal haben Sie in derselben Nacht in einem Geschäft eingebrochen. Was haben Sie denn gestohlen?”

„Nur ein Kleid für meine Frau, Herr Richter — aber ich musste es zweimal wieder umtauschen.”

Uj kormánybiztos

a targumureşi iparkamaránál.

Óriás feltűnést keltett Targumureson az a kormányleirat, amely váratlanul és minden indoklás nélkül megvonta Bürger Albert nagyiparostól a kereskedelmi és iparkamara kormánybiztosságát.

Bürger Albertet tíz évvel ezelőtt nevezték ki kormánybiztossá és azóta megszakítás nélkül viselte tisztségét. A kormányintézkedés már azért is érthetetlen, mert Bürger Albertnek közismerten kitűnő liberális kapcsolatai vannak. A kereskedelmi és iparkamara új targumuresi kormánybiztosa Oprea Nicolae vendéglős lett.

FREUNDINNEN.

„Wenn mich ein Herr küsst, schreie ich”.
„Deshalb bist du immer so heiser.”

Hajmosó és hajszerítő
készülékek és más

fodrászati cikkek
olcsón, szakszerűen

Köszeghy Sándor Fia
Arad,
Bul. Reg. Ferdinand 63 - 65.
volt Dengli-ház.

AUTÓGYÁRTÁSRA IS BERENDEZKEDIK BRASOVBAN AZ ASTRA.

Hír szerint az Astra-művek komoly tárgyalásokat folytatnak a párisi Renault autógyárral, a gyár ismert kistípusának romániai gyártási szabadalmát illetően. Az Astra, mint ismeretes, rövidesen a satumareni Unio vagongyárral egyetemben Brasovba költözik, ahol a Romloc telepen hatezer munkást foglalkoztató hatalmas üzemet szerel fel.

SIRFELIRAT.

*Életemben adtam
Hét jánynak életet,
De halálom miatt
Többnek nem lehetett.*

Miért drága a szövet Romániában?

Az ipar- és kereskedelemügyi minisztériumban értekezlet volt, amelyen Săseu földművelésügyi miniszter, dr. Leon pénzügyi alminiszter és Glatz tábornok, a hadügyminisztérium államtitkára vettek részt. Az értekezleten a hadseregnek posztóval való ellátása kérdésénél vitatták meg. Egyelőre 150.000 méter posztó megrendelését tervezik. A beérkezett ajánlatokból megállapították, hogy

a belföldi posztógyárak lényegesen magasabb árakat kérnek a szállítandó áruért, mint a legutóbbi két árlejtésen.

A posztógyárak az árak emelését azzal indokolják, hogy a gyapjú átvételi árát a minisztérium

az eddigi 40 lejről 55 lejre emelte fel,

tehát a gyárak kilónként 15 lejjel többet kötelesek fizetni a termelőnek a régi szabad forgalom áraival szemben.

EGY A SOK KÖZÜL.

- Drágám, aktuális volna a szabószámra
- De hiszen tegnap fizettem ki.
- Ja, te voltál? ...

Erdélyi fényreklám találmány.

Bazil Mihály, az Oradea-i villamosművek igazgatója, nemrégiben igen elmés világítóreklámtalált fel. A találmány lényege egy ventilátorban elhelyezett többszínű ivergőkorong, amely forgás közben más és más színt sugároz az előtérben levő transzparensre és ennek betűi színekben váltakoznak. Amilyen hatásos és elmés, éppannyira egyszerű és olcsón előállítható a találmány. Bazil Mihály szabadalmaztatta a romániai szabadalmi hivatalnál és megkérte a szabadalmat Németországban is. A feltaláló a lipocsei, valamint a bécsi és prágai mintavásáron személyesen állította ki készülékét.

BOSHAFT.

„Denk' dir nur, Mary, was für Angst ich diese Nacht gehabt habe. Ich habe geträumt, dass das Tier, von dem meine neuen Pelz stammt, mich plötzlich angefallen hat!”

„Aber Anny, wer wird sich denn vor einem Hasen fürchten!”

130.000 Ampere erősségű áram.

Villámcsapások áramerőssége 10—20.000 Amp. szokott lenni, de néha 150.000 Amp. erősséget is elér csúcserőértékben, de áramlökésszerűen. Ilyen áramlökéseket kísérleti úton a közelmúltban állított elő először Westinghouse Co. Az áramlökés előállítására egy nagy feszültségre feltöltött kondenzátor szolgált, melyet igen kis indukciókon és ellenálláson süttöttek ki. Az áramerősség mérése különös gondot szerkesztett, indukciós mentes sönttel történt. A kísérleti áramlökéseknél megfigyelt jelenségek megegyeztek a villámcsapásokkal. Levegő átlutéseknél az elviselhetetlen erős fényű és hangú iv izzó magjának átmérője ca 30 cm. volt.

FIGYELEM.

- Kérem, pincér, hiszen ez a hus olyan kemény, hogy nem is tudom elvágni!
- Azonnal hozok kérem egy másikat — kést.

Milyen az új szuprakóta?

Az új adótörvény több helyen módosította a szuprakótára vonatkozó régi rendelkezéseket.

Hány százalékos szuprakótát fizetnek az érdekelt adóalanyok?

Az új adótörvény 3-ik szakaszában intézkedik a supracotáról is, amelyre vonatkozóan

részben új szabályokat állít fel.

A törvény fentartja, vagy részben módosítja az 1934 április 1-én kelt supracota-törvény eddigi rendelkezéseit. Megismétli ennek a törvénynek azt a rendelkezését, hogy a

globális adó megszűnik és helyette a supracota-adót rendszeresítik.

A supracota minden elementáris adó alá eső jövedelem után fizetendő.

Supracota alá esnek:

1. A fizikai személyek, akiknek jövedelmük elementáris adó alá esik.

2. Mindenféle természetű társaságoknál, minden egyes társtag bármely címen élvezett haszonrészesedése.

3. Bármilyen természetű jogi személyeknél, ha a társtagokat illető bármilyen jogcímen alapuló haszonrészesedések az egyenes adótörvény szerint nem esnek mobilár adó alá és pedig minden egyes társtag az őt illető haszonrésze után.

Új rendelkezés az új adótörvényben az, hogy a részvénytársaságok tulajdonát képező ingatlanok,

amennyiben az épületek elementáris adó alá esnek, nem tartoznak supracota alá is.

A joggyakorlat ezt az elvet már régóta követte, dacára annak, hogy egyes pénzügyigazgatóságok megkísérelték a részvénytársaságok ingatlanai után behajtani a supracotát. Az új törvény most véglegesen lezárja ezt a vitát. Az egyenes adótörvény 58-ik szakaszában felsorolt kivételeket az új törvény is fenntartja.

Az egyenes adótörvény 17-ik szakaszának 1. pont a) bekezdése alatt felsorolt ingatlanjövödelmek sem esnek supracota alá, még akkor sem, ha ezek az ingatlanok jövedelmet hajtanak.

Nyugdíj- és segélypénztárak, ha jogi személyiséggel bírnak, alapjövödelmük után mentesek a supracota alól, amennyiben ez az alaptőke állampapírokban, ingatlanokban, tagjaiknak nyújtott kölcsönökben van elhelyezve.

Az az adózó, aki az általa kért és engedélyezett levonások folytán a supracota alól mentes maradna, minden megállapított s az adókönyvekbe beírt elementáris jövedelme után 0.70 százalékos supracota adót tartozik fizetni.

Bármilyen nagy volna is az adózó által kért és részére engedélyezett levonás összege,

a supracota nem lehet kisebb, mint a kivett és az adókönyvekbe beírt minden egyes jövedelem után számított 0.70 százalék.

A supracotát alkalmazni kell mindazokra az adózókra, akiknek megadóztatható jövedelmük meghaladja az évi 10.000 lejűt. A 10.000—20.000 lejig terjedő jövedelem után a supracota kulcsa 0.70 százalék, míg a magasabb jövedelmek után a legutóbbi adótörvényhez mellékelt táblázatban felsorolt adókulcsokat kell alkalmazni.

Az ingó értékekből származó, valamint az ugynevezett

alkalmi jövedelmek után a supracota egyégesen három százalék

és azt az egész bruttó jövedelem után kell felszámítani, amelyből le kell vonni az elementáris adót, de amelyet öt százalékkal növelni kell.

A fizetések és nyugdíjak jövedelmei után a supracota megállapításához a jövedelmekből mindenekelőtt 15 százalékot kell levonni és az így maradt jövedelemnek megfelelően kell a supracotát alkalmazni.

A belföldi bankoknál, vagy más hitel- vagy gazdasági intézeteknél, takarékpénztáraknál, munkásszegélyező- és köz- vagy magántisztviselőket segélyező intézeteknél készpénzben elhelyezett betétek kamatait mentesek a supracota alól.

Nem emelik és nem csökkentik az importált vasfélgártmányok vasuti fuvardíját

Megegyezéssel végződött a két szembenálló nehézipari csoport harca.

Érvényben maradnak az eddigi fuvardíjtételek

Ismeretes az a harc, amely a Resica égisze alatt álló nehézipari csoport és az Astra-vagongyár vezetése alatt álló fémfeldolgozó ipar között zajlott az új behozatali rendszer megállapítása körül. Arról volt szó, hogy az ugynevezett integrálisan belföldi termelésű vasipar kivételgára a nyersvasból további feldolgozásra előállított tömbök és tuskók behozatalát megnehezítsék, illetve csökkentsék. A vasfeldolgozó ipar ellenakciójára azonban az iparügyi minisztérium előállott ettől a tervtől.

A harc ekkor más területre tevődött át. A vaskartelben tömörült vállalatok a vasutnál indítottak akciót, hogy emelje fel további 50 százalékkal a külföldi vasfélgártmányok szállítási díját, amely eddig is már 50 százalékkal volt magasabb, mint a belföldi készítmények fuvardíja.

Amint erről tudomást szereztek, a vasfeldolgozó gyárak is közbenjártak a CFR vezérigazgatóságánál és azt kérték, hogy az iparpártolási törvény értelmében a vasut szállítsa le 50 százalékkal az importált vasfélgártmányok tarifáját, annál is inkább, mert azokat a belföldi nehézipar nem tudja megfelelő mennyiségben előállítani és így az ország nem mondhat le az importról, viszont minden vállalatnak törvényes joga,

hogy egyenlő feltételek mellett vegyen részt a termelési versenyben.

Hosszas tárgyalások és megbeszélések után a két szembenálló csoport között megegyezés jött létre és az egyik fél lemondott a jelenlegi vasuti tarifa 50 százalékos emeléséről az importált félgártmányoknál, a másik fél pedig lemondott a tarifa 50 százalékos csökkentéséről, vagyis az eddigi fuvardíjak maradtak érvényben.

Ahol kötelező a tetőkert.

Sok nagyvárosban állandó a panasz, hogy minden csöpp helyet beépítenek. Kevés a tér, a kert, alig akad hely, ahol úgy, ahogy, a természetet élvezni lehetne. Ez a sorsa a francia Grenoble városnak is, amelynek hatósága igen érdekes módon iparkodik ezen a bajon segíteni. Minapában elrendelte, hogy ezentul minden újonnan épülő házhoz tetőkertet kell létesíteni. Sőt a régi házakat 1940-ig lehetőség szerint tetőkerttel kell ellátni. A városi hatóság az intézkedés környékbe megvalósíthatóságot végett pénzbeli támogatást is ad az érdekelteknek.

Ujabb hivatalos cáfolat a miniszteri kérdőívek miatt elterjedt rémhírekre

„Románia demokratikus állam, amelynek minden egyes polgára egyenlő jogokat élvez.” — A kormány szigorúan betartja a kötelező nemzetközi egyezményeket és nem azonosítja magát szélsőséges elvekkel.

A külföldnek szánt hivatalos közlemény alkalmas a kedélyek megnyugtatóására

A miniszteri kérdőívek, illetve az azok helytelen kiállítása címén kirótt tömeges bírságok miatt rémhírek terjedtek el az országban. Ezek a hírek nagymértékben nyugtalanították a hazai gazdasági életben, főként az iparban elhelyezkedett nem román nemzetiségű elemeket, mert azok attól tartottak, hogy kényerüket veszítik. Az elterjedt híreknek cáfolatára most érdekes kormánynyilatkozat látott napvilágot a Bucureştiben megjelenő francia nyelvű félhivatalos lapban, a *L'Indépendance Roumaine*-ben. A lap az ügyben vezércikket közölt, amely a következőket tartalmazza:

— Bethlen gróf, az erdélyi Magyar Párt elnöke közelebből kiáltványt tett közzé, amelyben a párt tiltakozik a különböző nemzeti irányzatú mozgalmak ellen, melyek mostanság születtek meg Romániában. Ezekben ő kisebbségellenes támadásokat lát és azzal fenyegetőzik, hogy a Népszövetséghez fordul panaszával.

— A Magyar Párt által tanúsított magatartás, a mi véleményünk szerint éppoly szokatlan, mint célra nem vezető.

— Ami azokat a „numerus clausus”, vagy „numerus valachicus” formulák alatt megindított kampányokat illeti, mi ebben a lapban már többször kifejtettük álláspontunkat. Megmondtuk, hogy a demokrácia és alkotmányos kormányzat országában minden gondolatnak és minden foglalkozásnak szabadnak kell lennie és maradnia. Éppen ezért fölöslegesen tartjuk, hogy vitába szálljunk Bethlen gróf követeléseivel.

— Nem a mi országunk az egyetlen, ahol a legkülönbözőbb tanok is prófétákra és követőkre találnak. A francia köztársaság és Anglia, melyekben a legszigorúbb parlamentáris rendszer uralkodik, szintén ismerik a fasiszta és kommunista pártokat, melyek széles körben fejtenek ki tevékenységet. S ennek ellenére senki sem jutott arra az ötletre, hogy a fentnevezett pártok működése miatt a Népszövetséghez menjen panaszkodni.

— Ameddig a reakcionárius erők által hajtott politikai propaganda az eszmék területén marad, teóriák és elképzelések állapotában, egyetlen demokratikus kormányzatnak sem lehet módjában megakadályozni ezt a propagandát, feltételezve természetesen, hogy az nem fenyegeti a köz rendet. A vélemények szabad kifejezése a demokrácia elvitathatatlan sarktétele és maga a Magyar Párt az, mely ebből a tételből a legtöbb hasznot húzza.

— A Népszövetséghez való felebbezés fenyegetése tisztán teoretikus szempontból nézve is ésszerűtlen és abszurd.

Amíg a romániai kisebbségek ugyanazokat a jogokat élvezik, mint a többi polgárok, a míg a békeszerződések által megállapított kisebbségi jogok tiszteletben tartására kötelező egyezmények szigorú alkalmazására találnak, senkinek sincsen joga panaszra menni, amiért a szomszédja másképpen gondolkodik, mint ahogyan ő.

Milyen új iparcikkek kerültek bemutatóra a budapesti mintavásáron?

Nem napról-napra, óráról-óra újabb meg újabb árucikkeket hoznak ki a megnyitáshoz közeledő Budapesti Nemzetközi Vásár területére. A rengeteg portéka azt is mutatja, hogy mik a közönség igényei, de mutatja azt is, hogy az ipar és kereskedelem milyen tökéletesen tudja kielégíteni a kultúrember egyre fokozódó igényeit. A rengeteg újdonság közül, melyeket most hoz először piacra a magyar ipar, a következőket jegyeztük fel sebtiben:

hölgyek rendkívüli érdeklődésére tartanak számot:

A nem gyűrődő műselyem anyagok. A diétás tápszerek, — szappanforgácsoló és gyalógép. Spirituszüzemű asztali gyújtó, Modern virágkosarak és virágrácsok. Praktikus lábtörölő. Be- és kikapcsoló órák. Nagy wattu gyorsforraló. Asztali grill-készülék villamos fűtéssel. Villamos tűzhely. Termofofor, hőszűrő, kenyérpírtó. Villamos melegvíz tároló. Virstli, nyárssütő villamosfűtéssel. Petróleumgáz-kályha. Újfajta kőanyagfedények. Szövészek. Mosógépek. Festékszóró berendezés. Biztonsági reteszár. Butorzár.

Toalettkben, ruhákban, kelmékben, cipőben, kalapban, fehérneműben, ékszerben, illatszerben csupa vadonatúj s még soha sem látott kreációk.

A férfiakat kétségtelenül nagyon érdekelteti:

a legmodernebb gramofonos rádió zene-gép. Új filmvetítő berendezés. Mérőköfferek kis méretű műszerekkel. Gyümölcsfa permetező.

— A román kormányok, melyek a háború óta egymást követik, mindenkor a legszélesebbkörű türelmet tanúsították a kisebbségekkel szemben. A magatartásnak ezt a vonalát esedéig semmi sem térítette más irányba. Miért követeli tehát Bethlen gróf, hogy az embereknek ne engedjék meg másképpen gondolkodni, mint ahogyan ő gondolkodik és milyen értelmét látná ő annak, hogy cenzura alá vessék a vélemények szabad kifejezését Romániában?

★

E helyen említjük meg, hogy a fentiekben aposztrofált párthatározat értesülésünk szerint nem határozott, hanem csak feltételes jellegű volt. Ugy szólt ugyanis, hogy a szélsőséges elvek hivatalos megvalósításának kísérlete esetén volna kénytelen a kisebbségi párt a nemzetközi fórumhoz fordulni. Erre azonban, — szerencsére, — nem fog sor kerülni, mert hiszen a külföldnek szánt félhivatalos lap világosan megírja, hogy a kormány ellene van a szélsőséges eszméknek és nem kívánja azokat megvalósítani.

Motoros permetezőgép. Elasztikus bélyegzőpárna. Bogárfogó készülék. Szabadalmazott puhagallér. Kézi tűzoltókészülék. Autóemelő villamos meghajtással. Kézi furógép. Precíziós esztergapad. Minta családház, amely pontosan mutatja, hogy milyen építkezési anyagokkal lehet a legolcsóbban és a legcélszerűbben építkezni.

A teljes legmodernebb férfidivat is most először jelenik meg a vásáron.

Újdonság: — valamennyi sporteszköz használatának bemutatása a vásár sportarénájában, ahol esténként komoly atlétikai, box- és birkózóversenyeket is tartanak.

Meglepetés a gyermekszeregeknek:

Lakner bácsi mesevárosa a vásáron. A vásár egyik elkerített, arnyas, gyepes részén miniatűr pavilonokból valóóságos vásárváros épült. Lakner bácsi átveszi a szülőktől a gyermekeket, akik a mesevárosban maguk játszanak, várt, ők lesznek az eladók és a vevők is. Természetesen lesz mese, játék, szórakozás, egyéb bőven. Amíg a gyermekek gondtalanul és megbízható felügyelet alatt játszanak, addig szüleik nyugodtan járhatják a vásárt.

Május 3-án, pénteken délelőtt nyílik meg a Budapesti Nemzetközi Vásár, de a magyar főváros máris tele van külföldiekkel, akik nem győzik magasztalni azt a hihetetlen olcsóságot, amit itt találtak.

SIRFELIRAT,

Kanyó Pista legény voltam,
Mégis hamar szörnyet hóttam.
Belenyúltam a méhrajba,
Igy haltam én meg méhbajjal!

Idegen államok követői is interveniáltak a hazai cementháború ügyében

Az Universul azt a hírt közli, hogy Manolescu-Strunga kereskedelemügyi és ipari miniszter és a cementgyárak között kitört harc folytán a Bucuresti-i francia és belga követ közbelépett a miniszterelnöknél, hogy a kormány, tervbe vett intézkedései előtt alaposan vizsgálja meg a gyárak részletes előterjesztéseit. A követek hang sulyosták, hogy nem akarják az árdragítást szolgáltatni, szükséges azonban, hogy a kormány az előállítás és áruforgalom feltételeit ismerje, mielőtt a törvényt teljes szigorral alkalmazza.

Az UGIR jelentése szerint a romániai cementgyárak a Belgiumban, Franciaországban, Ausztriában, Svájcban és Bulgáriában érvényes

árakkal egy színvonalon mozognak. Az UGIR azt is megállapítja, hogy a kereskedelemügyi miniszter által előírt 17 ezer lejese áron felül legfeljebb még 650 lejt igényelhetnének jogosan a cementgyárak. Manolescu-Strunga miniszter ezt nem akarja elfogadni. Azt állítja, hogy a cementgyárak nem mondanak igazat. A cement vagonjának ugyanis nem 14.050, hanem csak 5000 lej az előállítási ára. A két szám közötti különbség rendkívül nagy.

Ipari és kereskedelmi körökben kíváncsian várják, hogy a bevezetett vizsgálat kinek ad igazat.

Ne felejtse el!

A „MERCUR”
cipőáruházban
ARAD,

(Piata Avram Iancu 21.)
tisiparósek által készített

elegáns
cipőt kaphat
olcsó árban!

Üzembeszüntetéssel fenyegetőznek a kritikus helyzetbe jutott kismalmok

Katasztrófális helyzetbe kerültek a kismalmok, amelyek vámörlésre vannak berendezve és üzemüket tisztán a paraszt-buza kiörléséből tartják fenn. Olyan új adóterheket vetettek ki rájuk, amelyek lehetetlenné teszik a malom üzemeltetését.

Az új adótörvények rendelkezései szerint a malmok a vámörlés után is 100 kg. liszt után 25 lei adót kötelesek fizetni. Ez annyit jelent, hogy a 40 lei örlesi díjból 25 lei az államnak jut és 15 lei marad a malomnak. Ebből fedezze a rezsijét, fizessen bért, adót, személyzetet. Ez a rendelet pusztulásra kárhoztatja a kisebb malmokat, amelyeknek kára természetesen sokkal nagyobb, mint a kereskedelmi örleést végző nagymalmoké.

A bajba jutott malomtulajdonosok most elkeseredett akcióra készülnek. Amennyiben a miniszter vissza nem vonja a rendeletet, amely szerintük téves, mivel a kormánynak nem lehet intenciója a parasztot is megterhelni ilyen adóval, ez esetben nincs más út előttük, mint a malmokat üzemben kívül helyezni. Erre remélhetőleg nem fog kerülni a sor. Hat megye kismalmai é tárgyban Aradon ülnék össze értekezletre, amelyen tiltakozni készülnek az új adóterhek ellen.

ELŐRELÁTÓ.

Döcög és Pöcög sétálnak az utcán. Egyszerre csak egy zöld házikóhoz érnek, Pöcög odaszól Döcögnek:

— Pardon! — és bemegy.

Később tovább sétálnak, de egy másik zöld házikó előtt a jelenet megismétlődik.

Amikor rövid egy órás sétájuk folyamán már harmadszor is eltűnik Pöcög, Döcög megkockáztatja a kérdést:

— Mi bajod van neked eigentlich?

— Semmi.

— Miért tűnsz akkor minden tíz percben el?

— Olvasom, hogy nemsokára már ez is drágább lesz.

Áruhiány villanyégőkben a hazai piacon.

Az import nehézsége következtében az utóbbi időben nem lehetett olyan mennyiségű villanyégőt behozni, amely a szükséglet zavartalan fedezését biztosítani képes volna. Így az utóbbi időben egyes helyeken villanyégőkben hiány észlelhető, főképpen 25 wattos és kisebb égőkben. A hazai villanyégőgyárak ezideig egyetlen egy darabot sem hoztak ki a piacra, az importot pedig ennek dacára mégis állandóan nehezítik.

RENDŐRSEGEN.

Szemtelen-képű piszkos kölyköt visz az őrzemes rendőr az őrszobába.

— Hogy hívják? — kérdi a kis csirkefogót az ügyeletes rendőrtiszt.

— Nem tudom.

— Hát apádat?

— Azt se tudom.

— Az anyád nevét se tudod?

— Azt se.

— Irja be, hogy selfmademan, — szól oda a rendőrtiszt az irnoknak.

HABORUS EMLÉK.

— Doberdónál egy rettenetes ütközetben én is elvesztettem a fél lábamat.

— De hiszen mind a két lába megvan.

— Igen. Ütközet után megtaláltam.

Többet exportálunk, mint amennyit importálunk, mégis deviza- feleslegünk

Megoldhatatlan probléma a devizaforgalom a világkereskedelem jelenlegi kötött helyzetében. — Miért lendült fel az ünnepek alatt a fekete börze forgalma?

A külföldre utazók elbirják a zugbörzék árait, a kereskedelem nem

Agilis kereskedelmi és iparügyi miniszterünk, aki hónapok óta folytatja harcát a külkereskedelem szabaddátételéért, mintha belefáradt volna a küzdelembe, rezignáltan konstatálja maga is, hogy akciói eredménytelenek maradtak. A külkereskedelmi forgalom új szabályainak megalkotása óta — mondja az ünnepek alkalmával tett nyilatkozatában, — nem sikerült szabaddá tenni devizákat, amelyek szabadon volnának eladhatók és vásárolhatók úgy, hogy

a devizák szabad forgalma a válságban
csakugyan nem létezik.

Kétségtelen, hogy a szabad deviza-forgalom devizák nélkül éppen az ellenkező eredményt szüli, mint ami attól várható volt, t. i. a devizák dragulását. A kereslet a szabad forgalom hallatára nő, deviza nincs, természetes, hogy az árfolyam emelkedik. Így nyilatkozik maga a miniszter, aki végül is kijelenti, hogy mindezek dacára megmarad eddig elfoglalt álláspontján mindaddig, amíg valaki jobbat nem tud javasolni.

Valóban az a helyzet, hogy bármiképp forgassa is a kormány és a jegybank a külkereskedelmi rendszert, a deviza-hiány állandó. A legutolsó statisztikai kimutatás szerint külkereskedelmi mérlegünk aktív, többet exportálunk, mint amennyit külföldről behozunk, a deviza-felesleg még sem mutatkozik. Mi ennek az oka?

A magyarázat a feltett kérdésre nem nagyon komplikált. A külkereskedelmi forgalom kétféle képen bonyolítottatik le: kompenzációs alapon vagy clearing-számlán. Azokba az országokba, amelyekkel clearing-szerződésünk van, bármennyit exportálunk is, pénzt a kivitt áruért nem kapunk, mert az exportőr követelését ott javára írják s a jóváírt összegek ellenében ugyanott árut vásárolhat, pénzt azonban nem kap és még kevésbé hozhat ki. A kompenzációs üzlet valamivel komplikáltabb. Az exportőr kiviszi az árut, annak ellenértékét devizában megkapja, de annak 40 százalékát hivatalos árfolyamon le kell adnia a Banca Nationalának, 60 százalékot eladhat.

A deviza-felár importőrök számára 32—

33 százalék bruttó, ami megfelel 54 százalék nettónak.

Ha tehát valaki Palesztinába, Egyiptomba, Dániába vagy Szíriába árut szállít — a választék a kompenzációs kivitelre alkalmas országokban nem nagy, mert a legtöbb clearing-szerződésünk van — az exportorei által az itt szerzett francia frankot, font sterlinget, vagy dán koronát a román importőrnek a hivatalos árfolyam fölött 54 százalékkal magasabb áron kell megvásárolnia. Ezt az árfolyamot nem birják el azok az áruk, amelyek behozatala meg van engedve. Luxuscikkek talán, amelyek nem importál-

hatók, elbirnák, az elsőrendű szükségleti cikkek és nyersanyagok nem. Ennek aztán az a következménye, hogy jóformán csak olyan országokkal tartunk fenn forgalmat, amelyekkel clearing-viszonyban vagyunk, ezek között elsőhelyen Németországgal, Ausztriával, Magyarországgal. Innen azonban deviza nem jöhet be hozzánk s ez a magyarázata annak, hogy külkereskedelmi forgalmunk aktív ugyan, különösen a kivitt és behozott áruk mennyiségét és nem azok értékét nézve, de devizánk nincsenek. Negyven százalékos leadás mellett a kompenzációs üzletek sem konvenálnak, mert 55 százalékos felárat az import nem bir ki.

Vannak azonban egyéb bajok is. Franciaország, Belgium, Hollandia és Olaszország nem engedik meg áruiknak Romániába való exportálását, csak ha a kivitelre szánt áru értéke előre be van fizetve az illető államok jegybankjánál. Ezekben az országokban tehát nem lehet vásárolni s ez is egyik oka annak, hogy a külkereskedelmi forgalom egyre jobban a clearingre szorul, amelyben a leit hivatalos árfolyamon lehet értékesíteni. Nagy különbség az angol fontért 481 leit vagy 735 leit a svájci frankért 48 helyett 32.30-at, olasz líráért 15 lei helyett csak 8.80 leit fizetni. A kompenzációs üzletek ennek következtében egyre gyerebben jönnek létre, a clearing-üzletekből pedig nem születnek devizák.

A husvéti ünnepek alatt azonban olyan nagy volt a személyforgalom, hogy a vonatok emiatt késéssel közlekedtek. Aki csak tehette kirándult, a tehetősök pedig a külföldet járták. Deviza nincs szabad forgalomban, felmerül tehát a kérdés: hogyan szereztek külföldi fizetési eszközöket azok, akik a határon túl kerestek szórakozást? A feleletet megadja a zugbörzék forgalma, amely az ünnepek előtt erősen fellendült. Allitólág

a deviza-korlátozások bevezetése óta
nem volt olyan forgalom a fekete-piacon, mint az ünnepek előtt.

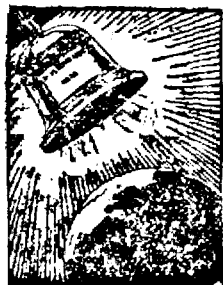
A külföldre utazók elbirják a zugbörzék árfolyamait, a kereskedelem azonban nem.

Tavaszi ruhákat, kabátokat,
legszebben fest,
tisztít

KNAPP

modernül berendezett vállalkozás

Str. Brătianu 11. Str. Episcopul Radu 10.

HÖNIG FRIGYES

harangöntőde

különleges vas- és témöntvényei

a legjobbak, legszebbek és legegyszerűbbek.

ARAD,

Str. Gh. Baritiu 10-12

Alapított: 1840.

Telefon: 376.

Ötven lejért negyedmilliót kaphat

aki újságírószorsjegyet vesz.
Megoldódott a gazuagság titka

A közeli napokban néhány boldog emberrel több lesz az országban. A mai viszonyok között, amikor a boldogság a legtöbbek számára az álom és a képzelet világába tartozik, ez a szó valóban sokat jelent. Ha figyelembe vesszük, azt a tapasztalat által megerősített tényt, hogy a pénz a legtöbb esetben boldogsággal, de legalább is a boldogulással azonos, akkor megállapíthatjuk, hogy a fenti kijelentés a legkevésbé sem túlzás.

Kétszázötvenezer lejjel bárki megvetheti boldogulása alapját. Ilyen nagy összeggel természetesen nem mindenki rendelkezik. Természeteszerűleg és önkéntelenül merül fel a kérdés: hogyan teremtsen elő ezt az összeget? A válasz egyszerű: ötven lejjel szerezhet kétszázötvenezer lejt.

Ötven leibe kerül a Népkülségi Újságírók Szervezete által rendezett sorsjáték egy sorsjegye és ezzel a sorsjeggyel — szerencsés esetben — bárki kétszázötvenezer lejt nyerhet. A főnyereményen kívül azonban több jelentős nyeremény kerül kiosztásra, úgy, hogy az ötven lejes minimális összeg befektetése minden körülmények között kifizetődik, főképpen, ha figyelembe vesszük, hogy ez az ötven lej nyitja meg a szerencse kapuját a negyedmillió nyeremény előtt.

Az újságírószervezet sorsjátéka nemes célt szolgál: üdülő létesítését az év idegőző munkájában kifáradt újságírók, elsősorban a saját azon munkásainak számára, akiknek egészségi állapota megrendült és pihenőre, gyógyulásra szorulnak. Az tehát, aki újságírószorsjegyet vesz, amelyet, hogy saját jól felfogott érdekét tartja szem előtt és szerencséséjét kovácsolja, humánus, emberbaráti cselekedet is áldoz.

Az újságíró sorsjáték húzása május 12-én lesz. A sorsjátékot tudvalevőleg az előnyösen ismert Iliescu bankház rendezi és ez is garantálja a nyeremények kifizetését. Mindenki saját érdekében teszi, ha az ötven lejes sorsjegyet minél előbb megvásárolja, annál is inkább, mert a húzás előtti napokban — a jelekből ítélve — felfokozott érdeklődés nyilvánul meg az újságírószorsjegyek iránt.

Forgalmi adóhátralék bonnal is fizethető.

Mint megírtuk, miniszteri rendelet érkezett, mely arról intézkedik, hogy az 1927—28—29-ből származó forgalmiadó hátralékokat azok a kisiparosok, akik átalányban fizették azt, most, kamat és hírságmentesen fizethetik ki. A rendelet egyben az 1931. január 1-ig szóló forgalmiadó hátraléknak bonokkal való kiegyenlítését is engedélyezi.

NEM BOLONDÉRIA.

Két jogász a villamosmegállónál várakozik. Berobog a villamos, az egyik felugrik a hácsóra, egyszerre csak visszahököl és gyorsan lelép a villamosról.

— Miért nem szálltál fel? — kérdezi a másik, bosszusan nézve a tovarobogó villamos után.
— Occánrepültöt játszottam.
— Miféle új bolondéria ez?
— Nem bolondéria, hanem kényszer.
— Hogy-hogy?
— Megpillantottam a villamoson a szabómat és kedvezőbb időpontra halasztottam a felszállást.

Ajánlkozó tanoncok

Az aradi munkakamara hivatalosan közli, hogy a következő tanoncok keresnek elhelyezkedést: 4 esztergyáros, 4 villanyszerelő, 6 mázoló, 2 kéményseprő, 14 szabó, 28 államvasuti gépész, 6 borbély, 1 kereskedő, 3 bundakészítő, 4 vasmunkás, 1 pék, 20 lakatos-mechanikus, 5 nyomdász, 1 gépkocsivezető, 3 mészáros, 14 asztalos, 43 mechanikus, 1 bognár, 1 szövő, 6 cipész, 1 kőműves, 4 bármely mesterséget vállaló.

LENGE AKADÁLY.

Tuba és Tubáné a vendéglőben ebédelnek. Egyszerre csak az asszony odaszól a férfinak:
— Nem értem, ez a hus rághatatlan.
— Emeld fel a fátyolatot és azonnal rágható lesz.

Nem törvényes a vállalati bérlisták öt évi bélyegilletékét kiróó miniszteri rendelkezés

Három semmitőszéki döntés, sőt maga az illetékügyi bizottság is ismétellen kinyilatkoztatta, hogy az alá nem irt bérlisták bélyegmentesek.

Évi 1200 millió lejjel terhelné a gazdasági életet az új rendelet.

Egyik igen súlyos új adónem a pénzügyminisztériumban működő központi bélyegilletékügyi bizottság terméke. Ez a bizottság — amint ismeretes, — legutóbbi körrendeletet adott ki, amely szerint a vállalatok által belső használatra készített fizetési listák után is le kell róni a számlabélyegyet, még ha az alkalmazott nem is irta alá a listát, hogy a bérét megkapta.

Látszólag jelentéktelen dologról van szó, de a valóság az, hogy ez az „ártatlan” rendelet több mint 1200 milliós terhet jelentene az alkalmazottak dolgozó cégek, illetve az alkalmazottak terhére.

Arról van szó ugyanis, hogy a kiadott rendelet

öt évre visszamenőleg akarja megállapítani a fizetési listák után szedendő illetékeket, holott a bélyegtvörvény értelmében csakis az elfogadó által aláírt nyugtlak és elismervények esnek bélyegilleték alá,

De nemcsak magával a törvénnyel ellenkezik a legújabb rendelet, hanem a semmitőszék három legutóbbi döntésével is.

A gyáriparosok szövetsége által a pénzügyminisztériumhoz beadott tiltakozó emlékirat szó szerint közli ezeket a döntvényeket, amelyekben a legfelsőbb román bíróság kimondja, hogy a ki nem töltött vagy alá nem irt nyugtlak mentesek a bélyegilleték alól, mert inkább csak intern jellegű igazoló okmányoknak tekintendők a fizetési listák. Igaz ugyan, hogy a timisoarai tábla 1929 évi döntése szerint az alá nem irt fizetési listák is bélyegilleték alá esnek, de ezt a döntést a semmitőszék többszöri végzése hatálytalannította és különben is ellentétben van a bélyegtvörvény szövegével és szellemével.

A gyáriparosok szövetségének beadványa megemlíti, hogy egészen a legutóbbi időkig maga a központi bélyegilletékügyi bizottság is azon a nézeten volt, hogy az alá nem irt fizetési listák bélyegmentesek, mégpedig éppen a timisoarai tábla döntése ellen beadott felfolyamodással kapcsolatban, ahol egyrészt az UGIR központját,

másrészt a carasmegyei pénzügyigazgatóságot értesítette, hogy amennyiben az alkalmazottak nem irták alá a fizetési listákat, azok nem esnek bélyegkötelezettség alá. Ezt három ízben is elismerte a bélyegilletékügyi bizottság és miután azóta a bélyegtvörvény nem szenvedett módosítást, önmagától adódik, hogy a kifogásolt új rendelet mindenképpen törvénytelen.

De nemcsak törvénytelen a bélyegilletékügyi bizottság rendelete, hanem szociális szempontból is megengedhetetlen.

Mint ismeretes, az általános kereskedelmi szokás az, hogy a nyugtlakra ragasztandó bélyegilleték a pénz átvevőjét terheli. Az adott jelen esetben tehát az alkalmazottaknak és munkásoknak kellene ezt a terhet viselni, amint a munkaadók már előre jelezik. Ma a legtöbb munkás átlag 30—40 lei napibért kap, ami hetenként 180—240 leinek felel meg. Ha tehát ezután a kereset után a munkásnak kellene a bélyegilletéket fizetni, az heti 3—4 lei nyugtlabélyegyet és 2 lei repülőbélyegyet jelentene, vagyis havonta 20 leit, évente pedig 240 leit, ami egy munkás bruttó jövedelmének 2—3 százalékát tenné ki, sőt ennél is többet, mert nagyon sok gyárban az állandó nyersanyaghiány miatt hetenként átlag csak 3 napot dolgoznak. Ezeknek a gyáraknak a munkásai és alkalmazottai tehát hetenként alig 80—120 leit keresnek és ezek is ugyanannyi bélyegilletéket lennének kötelesek fizetni, ami keresetüknek 4—5.5 százalékát emésztene meg, vagyis a nyugtlabélyegilleték többet tenné ki, mint a munkás állami adója. Tekintettel arra, hogy az országban ma körülbelül egymillió ilyen alkalmazott van, ez az ártalmatlannak tetsző számlabélyegadó havonta huszmillió leit, évente pedig 240 millió leit vonna el az alkalmazottól, ami öt évre visszamenőleg 1200 millió leit jelentene és ezt a pénzt alighanem a munkaadókon hajtánák be, mert az alkalmazottak talán már rég nincsenek az illető vállalatok szolgálatában. Következésképpen tehát a gyáriparosok tiltakoznak a törvénytelen illeték követelése ellen és kérik a sérelmes rendelet visszavonását.

FÉRFIAS ÖHAJTAS

— Oh, Dolfikám, bárcsak egy félórára tudnék férfi lenni . . .
— Férfi?
— Igen.
— Milyen férfi?
— Olyan, mint te.
— És mit csinálnál?
— Vennék egy divatos selyemruhát az én kicsi feleségemnek.

FINOM KIS VENDEGLŐ.

— Mi az, barátom, maga a zsebkendőjével törli a tányért?
— Oh, kérem, már egy hete használom.
SZAKSZERŰ.
— Hallottam, gazdagon nősültél.
— Igen.
— Na és aztán, hogy kamatozik a kedves feleséged?

Budapesti Nemzetközi Vásár

május 3—13

Több mint 200 ipari szakma bemutatója

Textil kiállítás — Divat revue — Villamossági kiállítás — Repülőgépkiallítás — Autószalon

50%-os utazási kedvezmény

érvényes:

MAGYARORSZAGON az odautazásra április 23—május 13-ig, a visszautazásra május 3—május 23-ig.

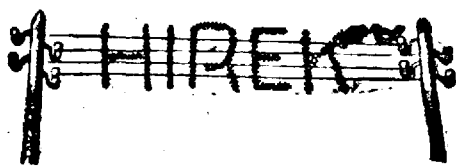
ROMANIABAN: csak a visszautazásra május 3—19-ig. — Vizummentes határátlépés. Vásárigazolvány és felvilágosítás kapható Aradon:

SÁNDOR FERENC menetjegyiroda

(Bul. Reg. Maria 10) Megyeházzal szemben.

WAGONS-LITS-COOK

(Bul. Reg. Maria) Minorita-palota.

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézménynek és nagy cégeknek 1000 lej, félévire 500 lej. Iparosoknak egész évre 300 lej, félévire 150 lej, negyedévre 75 lej.

Hirdetés négyzetcentiméterenként 4 lej. Hves kötéseknek árengedmény.

Redacţia şi administraţia — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und administration Arad, Caminul Industrişilor-Iparos Otthon.

Vizsgálat a bánsági kereskedelmi kamaránál. A timisoarai kamara elnöki tisztségéről erős harc folyik. Az eddigi elnököt, Ionescu-Fratta kereskedőt puccszerűen letették a kamara interimár-bizottságának elnökségéről s egy állítólag nem határozatképes ülésen Furlugeanu bocsaí képviselőt, egy volt katonatisztet — aki Conciatu kamarai főtitkár embere — választották meg a kamara elnökévé. Ez a helyzet most újabb fordulatot nyert, mert a harcra a kereskedelmi és iparügyi miniszter is felfigyelt és a kamarai ügygel kapcsolatban vizsgálatot rendelt el. A vizsgálatot a minisztérium egyik vezérfelügyelőjét fogja lefolytatni. A vizsgálat teamei ele nagyrázkálással tekintenek.

ELSZAMOLÁS.

— Mi az a tétel a háztartási könyvedben, hogy kétszáz lej egyházi célra?

— Egy culti új kalapot vettem. Nem kívánhatod, hogy a régi kalapomban járjak a templomban.

— Miniszteri rendelet a forgalmi adó kedvezményéről. A forgalmi adó törvény vonatkozó szakasza a javítással is foglalkozó kisiparosoknak hetvenöt százalékos adókedvezményt biztosít abban az esetben, hogy ha az iparos általánosan fizeti forgalmi adóját. Ezt a kedvezményt annak idején több kisiparos nem vehette igénybe, mert a bizottságok nem látták bebizonyítottak azt, hogy javításokkal is foglalkoznak, úgy, hogy forgalmi adójukat százalékban kellett kiegyenlíteniük. Most miniszteri rendelkezés érkezett a kivetési pénzügyigazgatóságokhoz, mely szerint azok, akik annak idején elestek a kedvezménytől, annak elismerését 1930—31—32 évekre visszamenőleg kérhetik a kivetési pénzügyigazgatóságoktól.

Visszavonhatatlanul 1935 máj. 12-én lesz megtartva az Újságírók Sorsjátékának egyetemes húzása!

Egy sorsjegy csak 50 lej. Főnyeremény 250.000 lej és sok más nagy nyeremény.

A nyereményeket és azok kifizetését garantálja

Banca Ilescu S. A. Cluj.

Aradi képviselők:

Goldschmidt Bank R. T.

Aradmegyei Takarékpénztár R. T.

Ilescu Bank R. T. fiókiintézet

Gyökeres változtatás után szavazta meg a parlament a spekulatörvényt módosító rendelkezést

Manolescu-Strunga kereskedelmi és iparügyi miniszter a parlamenti ülészak bezárása előtt törvényjavaslatot nyújtott be a spekulatörvény módosítására. A parlament a törvényjavaslatot gyökeres módosítás után szavazta meg. A szentesített törvény a Hivatalos Lap április 20-i számában jelent meg és a következőket tartalmazza:

Egyetlen cikk. A spekulatörvény 4. cikke a következőképpen módosul:

4. cikk. Azokra az árukra és élelmiszerekre vonatkozólag, amelyek nem szerepelnek a 2. cikkben, azonban, amelyek valamely kurrens kereskedelmi üzlet tárgyát képezik, a termelők vagy közvetlenül külföldről importáló cégek az árakat a termelési költségekkel és az önköltségi árakkal arányosan kötelesek megállapítani, amelyekhez hozzáadandó a szabad és természetes kereskedelmi verseny által megállapított törvényes nyereség.

A kereskedelmi és iparügyi miniszternek jogában áll, hogy miniszteri határozattal, amelyet minisztertanácsi jegyzőkönyv alapján ad ki, maximális árakat állapítson meg az összes árukra, meghatározva a forgalombahozatal szabályait is.

A miniszteri határozatokkal szemben elkövetett kihágások büntetésekkel sújtandók, amelyek az áruknak maximális áron történő elköltéséből, továbbá ugyanezen áruk ötszörös értékéig terjedhető pénzbüntetésből állanak.

Függetlenül ezektől a büntetésektől, a kereskedelmi és iparügyi miniszter kérésére a bíróságok hat hónapig terjedhető börtönbüntetést állapíthatnak meg.

A kihágás elkövetői ezeket a miniszteri határozatokat az illetékes törvényszéknél tíz napon belül felelősséggel támadhatják meg.

A felelősség a miniszteri határozat végrehajtását nem függeszti fel.

Convocare.

„REUNIUNEA CIVILĂ DE BINEFACERE DIN ARAD”

ține la 18 Maiu 1935, orele 9 seara, în Căminul Industrişilor din Arad (Str. Brătianu 18).

adunare generală extraordinară

la care cu onoare invit membrii.

Intrucât cu această ocazie membrii nu se vor prezenta în număr suficient pentru a putea decide valabil, adunarea generală se va ține la 20 Maiu 1935, în același loc la aceeași oră și cu ordinea de zi identică când va aduce hotărâri valabile fără considerarea la numărul celor prezenți.

ORDINEA DE ZI:

1. Cuvântare de deschidere prezidențială și desemnarea verificatorilor.
2. Propunerea Comitetului referitor la Grupa pt. Ajutor de Înarmare.
3. Ridicarea adunării.

Arad, la 3 Maiu 1935.

Cu stimă

Maxim I. Vulcu

Președinte

Meghívó.

AZ „ARADI POLGÁRI JÓTÉKONY EGYESÜLET”

f. é. május hó 18-án este 9 órakor az „Iparos Otthon” (Str. Brătianu 18.) olvasótermében

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre az egyesület tagjait ezúton is tisztelettel meghívom.

Amennyiben ez alkalommal a tagok nem jelennének meg határozatképes számban, úgy a rendkívüli közgyűlés f. é. május 20-án ugyanazon helyen, órában és tárgysorozattal a megjelentek számára való tekintet nélkül meg fog tartatni.

A KÖZGYŰLÉS TÁRGYSOROZATA:

1. Elnöki megnyitó s hitelesítők kiküldése.
2. A választmány előterjesztése a temetkezési csoportok tárgyában.
3. A közgyűlés berekesztése.

Arad, 1935, május 3.

Tisztelettel:

vulcu Maxim s. k.

elnök.

FIGYELMES HOTEL.

— A legfigyelmesebb hotel egész Európában a Balaton mentén van.

— Miért, mi van ott?

— Ott, kérem, reggel hatkor egy szolga csomaggal bejárja az összes folyosókat és kiabál:

— Uraim, mindenki vissza a saját szobájába.

KELLEMETLEN MEGLEPETÉS.

Proccné egy órával a fogadóestély előtt oda-megy az urához:

— A hegedűművésznek, akit szerződtettünk, Stradivarius van.

Procc ur ijedten mondja:

— Remélem, nem súlyos.

Aradi Iparosok Temetkezési Segélyező Csoportja

Directione Grupelor de Ajutor de Înarmare a Industrişilor din Arad face cunoscut membrilor cari sunt în restanță cu cotizațiile lor, să achite restanța în interesul lor propriu, fiindcă în conformitatea §-lui 14 și 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adică dacă membrul decedează între timp, nu se poate acorda ajutorul.

Cotizațiunile sunt scadente după următorii membri decedați:

In grupa „A” csoportban: 831 Francisc Rothmüller Ferenc, 832 Vad. lui Sava Stretcu Száváné, 833 Iosif Román József.

In grupa B. csoportban: 840. Vad. I. Dragoin Sztoics Dragoinné 841. Matei Nussbaum Mátyás. 842 sot. I Vasilie Popovics Vasilné.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyező Csoportja

Directione Grupelor de Ajutorare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin această comunicare cu asociații, că cotizațiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

In grupa I. csoportban: Ioan Sternai János 759. Stefan Halász István 760.

In grupa II. csoportban változatlanul 850 sor-számig esedékes a fizetés.

Az aradi Iparosok Temetkezési Segélyező Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálhíradással halálukban vannak, azt saját érdekükben rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatice megszűnik, ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható.

A fizetés a következő elhunyt tagjaink utódai esedékes:

Elsőrendű cimfestőt,

vagy

szabadkézi szobafestőt keres betársulásra

25 éves jónevű műhellyel bíró bútorgépező és mázó mester nagy erdélyi városba.

Ajánlatokat válaszleíréssel, Az Iparos kiadóhivatala továbbít.